

Betænkning

over forslag til lov om godkendelse af handelsskoler, tekniske skoler samt maskinmester- og maskinistiskoler og tilskud m. v. til disse skoler.

(Afgivet af udvalget den 22. maj 1964).

Udvalget har holdt 9 møder og har herunder haft samråd med undervisningsministeren. Udvalget har aflagt besøg hos Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse og beset en række af foreningens skoler. Udvalget har modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra Bymæssige Kommuner, De samvirkende Sognerådsforeninger, Den danske Købstadforening, Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse, Groserer-Societetets Komité, Københavns magistrat, 1. afdeling, og Provinshandelskammeret.

Under henvisning til nogle af Provinshandelskammeret og Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse rejste spørgsmål om større statstilskud til de foreningsejede skoler har undervisningsministeren oplyst, at han vil finde det forsvarligt at tilvejebringe hjemmel for at yde disse skoler tilskud med indtil 100 pct. af de med undervisningen forbundne udgifter, såfremt der gennem vedtægter og på anden måde skabes sikkerhed for, at den formue, herunder konjunkturgevinst, som eventuelt måtte blive tilvejebragt, vil tilfalde vedkommende uddannelsesformål, at der gennemføres en efter undervisningsministeriets og revisionsdepartementernes skøn betryggende revision og kontrol med skolernes midler, og at vedkommende skolers vedtægter udformes på en sådan måde, at der i skolens bestyrelse sikres kommunerne 2 repræsentanter, staten 1 repræsentant samt funktionær- og arbejderorganisationerne 1 repræsentant.

Med hensyn til et rejst spørgsmål om større kommunale tilskud allerede for indeværende finansår, hvor kommunerne ved budgetlægningen ikke har kunnet tage hensyn til de foreslåede forhøjelser, har ministeren anført, at der for den sidste del af finansåret påregnes gennemført længere undervisningstid ved de tekniske skoler for visse fag, og at dette vil medføre øgede udgifter for skolerne, ligesom udgifterne til lokaler m. v. normalt vil blive større de steder, hvor man overgår til dagundervisning.

Under hensyn til, at få handelsskoler efter det nu foreliggende påbegynder den nye lærlingeundervisning i indeværende finansår, samt til det nedenfor anførte om fordelingen af udgifterne mellem staten og kommunerne finder ministeren det imidlertid forsvarligt at udskyde ikrafttrædelsen af den kommunale tilskudsordning til 1. april 1965.

De kommunale organisationer har udtrykt betænknelighed ved forslaget om forøgelse af de kommunale udgifter til lærlingeskoler, og der er i udvalget bl. a. henvist til, at kommunerne ikke har indflydelse på den omhandlede undervisning m. v. og dermed heller ikke på størrelsen af de med undervisningen forbundne udgifter. Undervisningsministeren har imidlertid anført, at der er tale om tilskud til en uddannelse af unge i aldersgrupper, som kommunerne støtter inden for andre uddannelser, og at han har lagt særlig vægt på dette ved lovforslagets fremsættelse.

Det følger endvidere af ministerens udtalelser, at en fastsættelse af kommunernes tilskud til f. eks. 30 pct. af statens tilskud ikke vil medføre merudgift i forhold til den gældende ordning for lærlinge, der søger de tekniske skoler, men en mindre nedsættelse, da de nuværende amtsskolefonds' tilskud bortfalder, hvorved kommunerne sparer ca. 0,2 mill. kr. Derimod vil et kommunalt tilskud af denne størrelse medføre en merudgift til lærlinge på handelsskolerne i forhold til den gældende ordning, når den nye lærlingeundervisning gennemføres. Det må antages, at merudgiften for kommunerne til handelsskolernes lærlingeafdelinger efter dette forslag vil blive ca. 6 mill. kr. om 3-4 år. Efter lovforslaget vil de kommunale tilskud til anden undervisning imidlertid bortfalde, og kommunernes samlede merudgifter vil således til den tid næppe overstige ca. 4 mill. kr., og kommunerne vil tidligst få merudgifter til de af lovforslaget omhandlede skoler fra finansåret 1966-67. Det er sandsynligt, at udgifterne til den videregående undervisning i de kommende år vil stige forholdsvis mere end udgifterne til lærlingeundervisningen på grund af den meget stærke vækst af elevantallet til anden undervisning end lærlingeskolernes, og en fortsættelse af den nuværende ordning, hvorefter kommunerne yder tilskud til den videregående undervisning, vil derefter antagelig medføre en merudgift af nogenlunde samme størrelse for kommunerne. Under hensyn hertil finder ministeren ikke grundlag for at nedsætte det kommunale tilskud til f. eks. 20 pct. af statens tilskud som foreslået af Københavns magistrat, men kan efter omstændighederne gå ind for et forslag om, at det kommunale tilskud fastsættes til 30 pct. af statens tilskud, mod at statens tilskud forhøjes til indtil 65 pct., således at der ydes de tekniske skoler tilskud på 65 pct. og handelsskolerne indtil videre 52 pct. af udgifterne.

Efter de med udvalget stedfundne forhandlinger vedrørende spørgsmålet om tilvejebringelse af egenkapitalen i forbindelse med opførelse af bygninger eller køb og ombygninger til brug for skoler og skolehjem finder ministeren det forsvarligt, at man undlader i loven at optage en bestemmelse om kommunernes tilskud, idet det påregnes, at kommunerne i overensstemmelse med

hidtidig praksis vil medvirke ved tilvejebringelsen af egenkapitalen.

Under henvisning hertil har *undervisningsministeren* stillet de nedenstående ændringsforslag, der er tiltrådt af *udvalget*, der herefter indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de foreslåede ændringer.

Ændringsforslag.

Af *undervisningsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 5.

1) I stk. 1 ændres „60 pct.“ til: „65 pct.“ og „40 pct.“ til: „30 pct.“.

2) I stk. 1 udgår 2. punktum, og efter stk. 2 føjes som nye stykker:

„Stk. 3. Statens tilskud udbetales de enkelte lærlingeskoler ved undervisningsministeriets foranstaltning.

Stk. 4. De kommunale tilskud udbetales lærlingeskolerne direkte af amtsskolefonde- ne, beregnet i forhold til det antal lærlinge, som er hjemmehørende inden for skolefonden- nes område. For lærlinge, der er hjemmehørende i Københavns kommune, betales driftstilskuddet direkte af kommunen til de nævnte skoler.

Stk. 5. Amtsskolefondenes andel i driftstilskuddene til lærlingeskolerne pålignes købstadkommunerne og amtskommunerne efter lærlingenes hjemsted ved skolegangens påbegyndelse.“

Til § 6.

3) I stk. 2 ændres 2. punktum til: „Såfremt skolens formue sikres det pågældende uddannelsesformål og skolen følger de af undervisningsministeren i øvrigt fastsatte bestemmelser for ydelse af højere tilskud, yder staten driftstilskud med indtil 100 pct.“

Til § 13.

4) Paragraffen affattes således:

„§ 13. Til tilskudsberettigede skoler og skolehjem kan der af statskassen ydes rente- og afdragsfrie lån til opførelse, til- og ombygninger eller køb af bygninger med indtil $\frac{5}{6}$ af bygningernes opførelsesværdi eller købesum.“

Til § 18.

5) Stk. 1 affattes således:

„Stk. 1. Efter nærmere af undervisningsministeren fastsatte bestemmelser kan stats-

tilskud og -lån efter reglerne i kap. II og III ydes med virkning fra den 1. april 1964 og tilskud fra kommunerne med virkning fra den 1. april 1965.“

Peter Jørgensen.	Albertsen.	K. B. Andersen.	Lis Groes, formand.	Poul Hansen (Grenå).
Helge Nielsen.	Hans Rasmussen.	Søgaard.	Helge Larsen, næstformand.	N. Chr. Christensen.
Henry Christensen.	P. E. Eriksen.	Anker Lau.	Weikop.	
Jørgen Jensen.	Adolph Sørensen.	O. Mathiasen.		